NHO | Handel
Service og Handel

Innspill til endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarebransjen

NHO Service og Handel, ved bransjeforeningen Handel, takker for muligheten til å gi innspill til Stortingets behandling av Prop. 112 L (2025–2026).

NHO Service og Handel representerer ulike handelsvirksomheter, herunder store og små dagligvareaktører. Vi er opptatt av at regelverket skal ivareta ulike forretningsmodeller og bidra til effektiv konkurranse, innovasjon og gode dagligvaretilbud til forbrukerne.

Departementet erkjenner i meldingen at det ikke kan konkluderes med at ubalanse mellom betalinger og ytelser som omfattes av lovforslaget er et utbredt problem, men mener likevel at et prinsipp om rimelig forhold bør lovfestes. NHO SH formidlet i høringen at det var et paradoks å skjerpe loven på områder hvor behovet ikke er dokumentert gjennom flere års aktivt tilsyn. NHO SH ber derfor Komiteen merke seg at man fra departementets side ikke har bekreftet en dokumentert ubalanse og følgelig et omfattende behov for nye omfattende tiltak.

Vi merker oss samtidig at regjeringen har tatt hensyn til flere av NHO Service og Handels innspill og justert deler av det opprinnelige høringsforslaget. Flere av endringene går etter vårt syn i riktig retning, og vi støtter målsettingen om ryddige, balanserte, skriftlige og forutsigbare avtaleforhold i dagligvarebransjen. Vi fremhever følgende for videre behandling og praktisering:

- Konkurransetilsynet mener samarbeidet mellom kjeder og leverandører har bedret seg. Det tilsier enkelte korrigeringer fremfor omfattende og usikre tiltak.
- Ny § 6a om «rimelige forhold» er konstruktiv, men komiteen må etterlyse forutsigbare grenser for hva som er ulovlig adferd.
- Vi støtter at § 9 viser til markedsføringsloven § 30 om produktetterligninger, slik at reglene trekker samme grense.
- Komplekse kommersielle forhold krever veiledning og mulighet for retting før inngripende reaksjoner.

Konkurransetilsynets samarbeidsklimaundersøkelse

Konkurransetilsynets samarbeidsklimaundersøkelse fra 2026 viser at samarbeidsklimaet mellom dagligvarekjedene og leverandørene årlig har utviklet seg positivt siden 2022. Den positive utviklingen gir et godt grunnlag å bygge videre på og kan tyde på at også virksomhetenes eget forbedringsarbeid bidrar til bedre avtalepraksis. Vi ber derfor komiteen legge vekt på at eventuelle nye tiltak må være nødvendige, forholdsmessige og målrettede, og at de samlede virkningene vurderes nøye.

Avtalefriheten er en grunnleggende viktig rettighet og prinsipp også i dagligvaresektoren. Reguleringen bør gi tydelige rammer for hva som bryter mot god handelsskikk, samtidig som den ivaretar partenes mulighet til å finne effektive kommersielle løsninger. For detaljert eller omfattende regulering kan begrense dette handlingsrommet og øke kostnadene, som i siste instans kan bli belastet forbrukerne.

Middelthuns gate 27
Majorstuen, Oslo, Norway
PB 5473 Majorstuen
0305 Oslo, Norway
+47 23 08 86 50
nhoservice.no
Org. no. 971 491 671

Rimelige forhold mellom betalinger og tjenester – kapittel 4

Vi merker oss at departementet har justert forslaget til ny § 6 a, slik at betalinger og rabatter skal vurderes opp mot verdien av tjenestene som leveres, fremfor kostnadene ved å levere dem. Dette er en viktig endring som i større grad tar hensyn til kommersielle forhold og at tjenester kan ha ulik verdi for ulike aktører.

Samtidig er det behov for å klargjøre hvordan bestemmelsen skal forstås og praktiseres. Begrepet «rimelig forhold» gir rom for skjønn, og vi ber komiteen tydeliggjøre hvilke momenter som skal inngå i vurderingen. Verdien av tjenester som distribusjon, markedsføring og hylleplass kan variere mellom aktører og avtaler. Tjenestene inngår dessuten ofte i større kommersielle avtaler, der ytelser og motytelser må vurderes i sammenheng. Vurderingen bør derfor ta hensyn til avtalens samlede økonomi og også gi rom for ordinære kommersielle forhandlinger, effektiv ressursbruk og fortjeneste.

Aktørene må kunne forutse hvilke vilkår og hvilken praksis som kan være i strid med loven. Uklare rammer kan øke de administrative kostnadene, begrense fleksibiliteten i avtalene og skape usikkerhet om hvor langt tilsynet kan gå i å overprøve kommersielle vurderinger i ettertid.

Vi ber om at disse hensynene kommer tydelig frem i komiteens merknader, og at bestemmelsen følges opp med praktisk veiledning for økt forutsigbarhet.

Vern mot etterligninger - kapittel 6

NHO Service og Handel støtter at bestemmelsen om etterligningsvern i § 9 knyttes direkte til markedsføringsloven § 30. Dette bidrar til et mer enhetlig rettslig utgangspunkt og kan redusere risikoen for ulik praksis mellom regelverkene.

Egne merkevarer (EMV) spiller en viktig rolle i dagligvaremarkedet ved å bidra til innovasjon, produktutvikling, konkurranse og valgmuligheter for forbrukerne. Produksjon av EMV gir også muligheter for norske produsenter gjennom økte produksjonsvolumer, bedre kapasitetsutnyttelse og tilgang til nye markeder.

Videre støtter vi et vern mot ulovlige produktetterligninger og en avgrensing av hvilke produkter som omfattes av bestemmelsen, både når det gjelder EMV og leverandørers merkevarer. Samtidig er det viktig at regelverket ikke begrenser legitim produktutvikling og konkurranse.

Dialog og veiledning som primær fremgangsmåte – kapittel 7

Loven regulerer komplekse kommersielle forhold der avtalevilkår, tjenester og partenes (og myndigheters) forutsetninger for kompliserte avveininger kan variere betydelig. Det er derfor viktig at virksomhetene får nødvendig veiledning og mulighet til å korrigere forhold før mer inngripende reaksjoner blir aktuelle.

NHO Service og Handel støtter at departementet understreker prinsippet om at dialog og veiledning skal være den primære fremgangsmåten ved håndheving av lov om god handelsskikk. Dette er særlig viktig siden lovens bestemmelser gir rom for skjønn og det dermed kan være usikkerhet om hvilke krav som gjelder. Gebyrer nær maksimalrammen på 1% av omsetningen er

krevende for denne type lovgivning. Vi mener komiteen må understreke at rammen for slike reaksjoner må forbeholdes de alvorligste og gjentatte overtredelsene.

Konkurranse og tilgang til grossisttjenester – separat høring

NHO Service og Handel er opptatt av at dagligvaremarkedet skal legge til rette for sunn konkurranse. Vi viser i denne sammenheng til det separate forslaget til forskrift om fullsortimentsgrossister, hvor det foreslås krav om tilgang på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår. Det er viktig at disse begrepene får et tydelig, koordinert og praktisk anvendbart innhold, og vi ber også om at arbeidet med endringer i lov om god handelsskikk og høring om fullsortimentsgrossister sees i sammenheng med hverandre.